

Spis treści

Alessandro Amenta, Tomasz Kaliściak, Błażej Warkocki

Kilka słów wstępu do drugiego wydania 19

Literatura przewrotna 21

I „SERCEM BLISCY”

(do 1918) 79

Franciszek Karpiński 81

Do przyjaciela 81

Przyjaciółki nieszczęśliwe 82

Do Przyjaciela 82

Pieśń przyjacielska przy kielichu 83

Tomasz Zan 85

„Słodkość, jakiej w dotknięciu twych ustek kosztowałem”

(List do Leonarda Chodźki z 22 sierpnia 1815 roku) 85

Kazimierz Brodziński 89

„Wzajemne nasze przywiązanie było nadzwyczajne i,

śmiem powiedzieć, przypominało przyjaźń grecką”

(*Wspomnienia mojej młodości*) 89

Adam Mickiewicz 92

„Trzeba by było osobną stworzyć pleć dla przyjaciół,

jak jest dla miłości” (List do Jana Czeczota

z 25 października 1819 roku) 92

Jan Czeczot, „Ja ciebie więcej kochać muszę”

(List do Adama Mickiewicza z 15 grudnia 1819 roku) 93

„Niewiasta, choć ją męska zbroja kryje”

(*Grażyna. Powieść litewska*) 95

Śmierć Pułkownika 96

Juliusz Słowacki 99

Wiersz w sztambuchu Ludwika Szpitznagla wyjeżdżającego
do Egiptu 1827 r. 22 lutego 99

Do Zygmunta 100

Narcyza Żmichowska 103

„Gdybym była mężczyzną [...], zdawałoby mi się, żem w niej zakochana
szalencie” (*Biała Róża*) 103

„Nie mogę dostrzec choćby najłżejszego symptomu
owego posięstrzenia, jakie się między nami skojarzyło”
(List do Izabeli Zbicznińskiej z 22 czerwca 1873 roku) 109

Co bym Ci chciała dać? 111

Ludwik Szyrmer 114

„Gotów byłem oddać życie za Alberta, kochałem go więcej niż matkę”
(*Pantofel. Historia mojego kuzyna*) 114

Zygmunt Kaczkowski 122

„Obadwa przyjaciele zgodzili się na to, ażeby tę przyjaźń swoją [...]
Panu Bogu ofiarować i w Jego oczach trwałym i statecznym
ślubem uświęcić” (*Bracia ślubni*) 122

Władysław Tarnowski 127

Świątynia przyjaźni (Obraz idealny lat młodości) 127

Safo 130

Józef Ignacy Kraszewski 133

„Kilku się w nim tak kochało jak owi rzymscy Cezarowie w swych
Antinousach” (*Na królewskim dworze. Czasy Władysława IV*) 133

Henryk Sienkiewicz 137

„Ból niewypowiedziany, tak straszny, że graniczący niemal z potworną
rozkoszą, przeniknął jego jestestwo” (*Pan Wołodyjowski*) 137

Maria Konopnicka 141

W Weronie 141

Gabryeli 142

Miraże 143

Kazimierz Przerwa-Tetmajer 145

Ogród lesbijski 145

Stanisław Przybyszewski 149

„On i ona mieli powrócić do wspólnego łona, by zlać się w to jedno ognisko,
w to jedno święte słońce” (*Androgyne*) 149

Legenda o priapizmie płciowym Młodej Polski 153

- Próba ujęcia płci jako najważniejszego czynnika
w duchowym życiu człowieka 154
- „Każdy mężczyzna ma w swej duszy domieszkę kobiecości”
(*Moi współcześni. Wśród obcych*) 155
- Piotr Odmieniec Włast / Maria Komornicka 158
- „NIENAWIŚĆ DLA ODMIENCA” (*Biesy*) 158
- „Dziecko szczęścia – galernikiem” (*Oskar Wilde. Apokryf idealny*) 166
- Na rozdrożu 172
- Pragnienie 172
- Vici 173
- Poznań 174
- Ermahnung 174
- Adolf Nowaczyński 177
- „Miss Obluda [...] rozpoczęła [...] wściekle szczucie na hedonistę
Wilde’a, na katolika Wilde’a, na arystokratę Wilde’a”
(*Dola i niedole lorda Paradoxa*) 177
- Leopold Staff 182
- Odkrywca złotych światów 182
- Rzecz ma każda swą porę... 183
- Przyjacielu mój... 183
- Cheesz upominku ode mnie... 184
- Józef Ruffer 186
- Nasz sad wiśniowy 186
- Szmuel Jakow Imber 190
- P.T. Akordy 190
- Do Kazimierza B... 191
- Stefan Żeromski 193
- „Uwielbiasz go jak żołnierz żołnierza, co częstokroć
przewyższa miłość dla najcudniejszej kobiety” (*Popioły*) 193
- „Amator kwaśnych jabłek” (*Dzieje grzechu*) 198
- Zofia Nałkowska 203
- „Lubię patrzeć na nią, kiedy jest rozebrana” (*Kobiety*) 203
- „Patrząc, obmyślałam dla niej formułę miłości, według której
mógłby ją pokochać mężczyzna” (*Węże i róże*) 204
- Gustaw Daniłowski 207
- „Pani bowiem, przyjętym od rozpustnic greckich zwyczajem, wpuszczała
ją czasem do swego bogatego łóża” (*Maria Magdalena*) 207

„SZTUKA PRZEWROTNA”

(1918–1945) 211

Karol Szymanowski 213

„Istota [...] miłości [...] nie podlega żadnemu prawu, żadnej dogmatycznej i apriorycznej formule” (*Efebos*) 213

Ganimed 225

Baedecker 226

Cóż z tego 227

Włóczęga 228

Jarosław Iwaszkiewicz 230

Przyjaciele 230

Degeneracja 231

Do S.B. 233

Późny wieczór 233

x (*Boję się, że jak Hafiz...*) 235

XXI (*Upokarza mnie miłość...*) 236

XXXV (*Po majowym deszczu...*) 236

*** (*Noc i gwiazdy. I światło w dole...*) 237

*** (*W gorącej łaźni wypieszczone...*) 238

Pławienie koni 238

„Młody anioł runął w dół” (*Zygfryd*) 240

Jan Lechoń 251

Nieczystość 251

Zazdrość 252

Gniew 252

*** (*Co noc, gdy nas już nuda...*) 253

O rzeczach Tomasza Manna 253

Biografia 254

Stefan Napiercki 256

Poemat (*Kiedy mnie wszelka miłość...*) 256

Poemat (*Tu pożegnałem cię...*) 257

Poemat (*Kiedy, jak dzień pogodny...*) 258

Poemat (*Jeden uśmiech...*) 259

Amsterdam 260

Anteros 260

Do Piotra 261

„Co najmniej połowa współczesnej sztuki francuskiej i niemieckiej –
to sztuka przewrotna” (*O Prouście*) 262

Józef Czechowicz 267

„Jakież bowiem mam nazwać to, co jest na tyłu ustach roześmianych,
ucieszonych radością, że jest taki głupi, który nie kocha kobiety”
(*Opowieść o papierowej koronie*) 267

*** (*Nieraz chodzę pod rękę z niemytym przyjacielem...*) 270

w kolorowej nocy 272

hildur baldur i czas 273

opowiadanie 278

*** (*O pustki oczu chłopięcych...*) 279

Konstanty Mikiiewicz 281

Chirico 281

Do R.O. 282

Stanisław Ignacy Witkiewicz 284

„Łohoyki objął go silnie i pocałował w same usta” (*Pożegnanie jesieni*) 284

„Jakież miał pod ręką możliwości, jak nie te pseudohomoseksualne
uwidzenie?” (*Nienasyce*) 290

Witold Gombrowicz 300

„Zewnętrzność jest zwierciadłem, w którym przegląda się wewnątrz”
(*Zdarzenia na brygu Banbury*) 300

Zbigniew Grabowski 305

„Nasza przyjaźń, czyż nie jest może formą pedcrastii?”
(*Ciszy lasu i twojej ciszy*) 305

Aniela Gruszecka 314

„A jeżeli [...] to moje odnoszenie się do niej ma w sobie coś nienormalnego,
coś erotycznego?” (*Przygoda w nieznanym kraju*) 314

Tadeusz Breza 323

„Ktoś puścił dowcip, że «Grywałd ma gusta mossck sualne»”
(*Adam Grywałd*) 323

Jan Parandowski 333

„Kochając Douglasa, zdobywał w nim samego siebie pod postacią pięknego
młodzieńca” (*Król życia*) 333

Tadeusz Boy-Żeleński 347

„Jesteśmy w przededniu nowej kodyfikacji – nowej cry”
(*Przedwiośnie?*) 347

„I oni mają swoje «księgi pielgrzymstwa»”

(*Literatura mniejszości seksualnych*) 351

„Uboga nauczycielka [...] zmienia się [...] w młodego,
czarującego pięknnością Beniamina, który dostaje się
w sidła olśniewającej «poganki»” (*Romans Gabryelli*) 359

Irena Krzywicka 364

„Dopiero we troje stanowią oni pełne małżeństwo”

(*Szukam Jane*) 364

„Powieść Radclyffe Hall jest może pierwszą powieścią
notorycznie i wyzywająco lesbijską”

(*Źródło samotności*) 369

„Ach, jak ja mam jej za złe, że nie włożyła po prostu
Beniaminowi spódnicy i że tak strasznie zbanalizowała
swoją własną, jedyną w swoim rodzaju romans”

(*Rozmowa kobiet o Narcyzie Żmichowskiej*) 373

Ignacy Fik 378

„Zboczenia płciowe w formie homoseksualizmu czy miłości lesbijskiej
zdobyły sobie prawo obywatelstwa w nadspodziewanie wielu
powieściach” (*20 lat literatury polskiej*) 378

III

„NAWET MILCZENIE/ MIAŁO BYĆ PRZEMILCZANE”

(1945–1989) 381

Witold Gombrowicz 383

„Mężczyznę, co mężczyzną będąc, mężczyzną być nie chce,
a za mężczyznami się ugania” (*Trans-Atlantyk*) 383

„Nigdy, z wyjątkiem sporadycznych przygód w bardzo wczesnym
wieku, nie byłem homoseksualistą” (*Dziennik*) 394

Czesław Miłosz 402

„Bez poruszenia tego tematu nie można oddać barwy ówczesnych
literackich środowisk i nie ma sensu bawić się w pruderię”

(*Józef Czechowicz*) 402

Ryszard Zengel 407

„Dotąd [...] chronił [...] swą prawdziwą naturę, przed oczyma
moralnych cenzorów. Teraz postanawia wytoczyć im walkę”

(*André Gide – klasyk XX wieku*) 407

- Anna Kowalska 413
- „Megara pochłonięta była całkowicie swoją nieszczęśliwą miłością do Safony” (*Safona*) 413
- Jerzy Andrzejewski 423
- „Ponad wszystko, co we mnie istnieje, silniejsza jest moja ciemna miłość do ciebie” (*Bramy raju*) 423
- „Zapach Marka” (*Miazga*) 434
- Czesław Dobek 440
- „Jestem z innego gatunku z koła ludzi innych stojących poza i ponad społeczeństwem” (*Na ratunek gołębiczy*) 440
- Miron Białoszewski 451
- Ty – tęsknota 451
- *** (*Cóż z tego, że ziarna gwiazd...*) 452
- Do NN *** 453
- Liryka śpiącego 453
- hepyent (1) 454
- hepyent (2) 454
- Z dziennika-miłośnika 455
- Przypomnionko z tydzień temu 456
- Sen 457
- moralność uliczna 460
- ...u...a...e...u... 460
- Muszę, a ty? 461
- „Jak to się stało, że pan wyszedł z szafy?” (*AAAmeryka*) 462
- „Nie chcę półprawdy” (*Tajny dziennik*) 468
- Marian Ośniałowski 475
- Erotyk II 475
- Lira złamana 476
- Groteska 477
- Dedykacja na alkoholach Apolinaira 478
- Poezja paryska 478
- Maria Dąbrowska 480
- „Ja wiem, co to są takie przyjaźnie...” (*Przygody człowieka myślącego*) 480
- Michał Choromański 488
- „Jest dziwna miłość, której jakoś wstyd...” (*Kotły beethovenowskie*) 488
- Tadeusz Różewicz 496
- „Któż zresztą jest teraz normalny?” (*Śmierć w starych dekoracjach*) 496

- Zakatrupiony 497
- Tate Gallery Shop 499
- Miłość lesbijska w romantycznym przebraniu 502
- „Jestem [...] twoim [...] bratem” (*Białe małżeństwo*) 504
- Andrzej Kuśniewicz 508
- „Wtedy padł strzał i porucznik Kiekeritz natychmiast doznał ulgi”
(*Lekcja martwego języka*) 508
- Tymoteusz Karpowicz 513
- pisane na wodzie 513
- oswajanie morderców 514
- Bogusław Kiere 516
- Pascha 516
- Boisko 517
- Według Mistrza Eckharta 517
- Rozstanie 518
- Królewicz 519
- Ta róża 520
- Krzysztof Boczkowski 522
- *** (*Chłopcy na plaży mają fioletowe sutki...*) 522
- Drugi pobyt w Rzymie 522
- *** (*Eros ma twoje ręce...*) 523
- Spokój 524
- Wargi księżycy i chmur zamieć 524
- Ciało i wino 525
- Freski Pompei 525
- Pochylony 526
- Pasolini 526
- Marian Pankowski 528
- „Panie, to była MIŁOŚĆ!” (*Rudolf*) 528
- Jerzy Nasierowski 534
- „A opinia w kryminale to rzecz najważniejsza” (*Zbrodnia i...*) 534
- Maria Szczepowska 539
- „Homoseksualizm sam w sobie nigdy nie wydawał mi się
czymś złym” (*Chleb*) 539
- Witold Jabłoński 552
- „Inny jest projekcją utajonych pragnień i staje się
kozłem ofiarnym” (*Gorące uczynki*) 552

Zdzisław Jaskuła 563

Paramnezja 563

Odwołany wieczór autorski w większym mieście 564

Julian Strykowski 566

„Sklonny do miłości jak nikt spośród kiedykolwiek urodzonych”
(*Tommaso del Cavaliere*) 566

„Wiele rzeczy umiesz doskonale, ale najlepiej potrafisz milczeć”
(*Milczenie*) 572

IV

„KONIEC BARW OCHRONNYCH”

(po 1989) 581

Maria Janion 583

„Warsztat badawczy byłby ogromny” (*O wątkach homoerotycznych
w literaturze z prof. Marią Janion rozmawia Sergiusz Wróblewski*) 583

Kinga Dunin 600

„Uświadczenie sobie istnienia reguły niekwestionowania
heteroseksualności jest niezwykle istotne, gdyż wyznacza
granice sceny” (*Oczywiście, lesbijki!*) 600

Andrzej Stasiuk 609

Maria (*Mury Hebronu*) 609

Tadcuś Olszewski 612

Noce 612

Rezygnacja 615

Nieobecność 617

Metafory 620

Eugeniusz Tkaczyszyn-Dycki 624

I. (*mój przyjaciel jest cbory...*) 624

II. (*znienawidziliśmy miasta do których przyjeżdżaliśmy...*) 625

III. (*zanim odkryłem twoją śmierć w pokoju...*) 625

IV. (*mój przyjaciel jest martwy i z martwych...*) 626

V. Początek piosenki 626

VI. Piosenka 627

VII. (*nigdy nie chcieliśmy tej miłości naprawdę...*) 628

VIII. (*martwy jest mój przyjaciel...*) 628

IX. (*najpiękniejszych chłopców spotykam...*) 629

X. (*frajer z którym dzisiaj bydlę...*) 629

XI. Pieszczoch 630

XII. Piosenka o wolności 630

XIII. Bezczynność 631

XIV. Haloperidol 631

XV. Piosenka w obronie własnej 632

XVI. Uciekinier 632

Marek Danielkiewicz 634

*** (*Rzeczywistość która mnie otacza...*) 634

Malarz 635

Ślady 635

Wypadek 636

Powrót do Pustej Doliny 636

Upalny dzień 637

Portret z dziewczynami 637

Ukochany syn 638

Budapeszt tylko dla dorosłych 638

Sianokosy 2011 640

Natasza Goerke 641

Wizyta 641

Izabela Morska (Filipiak) 644

„Dupy i ludzie stanowią wyłączne kategorie, na których
opiera się rozwój społeczny” (*Absolutna amnezja*) 644

Niewidzialna lesbijka na balu 649

Głodna 652

Chrysalis 653

Żyleta 654

Pielegniarka 655

Przemiany 655

Przejęcia 656

Kuchnia i mity 657

„Gdyż naród polski jest kobiecy” (*Księga Em*) 658

Ewa Sonnenberg 664

Prawdziwych przyjaciół poznajemy w wierszu 664

W dziesiątą rocznicę farbowania włosów na fiolet 666

*** (*Masz coś z Racheli...*) 666

*** (*To dla ciebie...*) 667

*** (*I znów mnie masz...*) 668

*** (*Zostanę tu...*) 669

*** (*Z mojej szyi wyrasta...*) 670

*** (*Nawet nie wiesz...*) 670

Marzena Broda 673

„Jestem wszędzie, czyli nigdzie mnie nie ma” (*Luka*) 673

„Ale jego naprawdę ostatnie słowo na Ziemi było milczeniem”

(*Nie dotykać Normana Hammera*) 678

Mount Desert Island 681

Dla kurtyzany Czing Lin 682

Nokturny 683

Olga Tokarczuk 685

„Jak by to było, gdybym był kobietą...”

(*Dom dzienny, dom nocny*) 685

Inga Iwasiów 695

Mamją 695

*** (*Przysłę ci pocztą...*) 696

Po 697

Dziewiectwo utracone z Małgorzatą 698

Ewa Schilling 709

„Zatańczy pani ze mną?” (*Głupiec*) 709

Ewa Kuryluk 715

„Przeżyłem w tejże Warszawie [...] urzekające

«zimowe popołudnia fauna»” (*Encyklopedierotyk*) 715

Maria Cyranowicz 725

dokument o.o 725

dokument o.8 725

pogrzeb 726

rodzaj nieziemskoosobowy 727

barbarzyńca 728

głowa na biegunach 728

ostrożnic (wersja 2.0) 729

morwy (vintage) 730

Edward Pasewicz 732

Egzotycznej rybie z akwarium w Café 2000 732

Prokofiev andante sognando 733

Wiersz Osobisty 734

- Kriegsmarine 734
- Książeczka dla Marka 735
- Autobus czerwony 736
- Porno 737
- „Wszystko wyglądało jak z PRL-u” (*Śmierć w darkroomie*) 739
- Adam Wiedemann 747
- O oddychaniu 747
- O onanizmie 748
- Saddest of Tuesdays 748
- Nowe mieszkanie. Dzień trzeci: *Mit dir* 750
- Nowe mieszkanie. Dzień dziesiąty 751
- Jacek Dehnelt 753
- Symetria 753
- Odwilż 754
- Andy Warhol, „Robert Mapplethorpe”, polaroid print, 1973.
Robert Mapplethorpe, „Self Portrait with Skull Cane”,
gelatin silver print, 1988 755
- Hotel Rzeszów 756
- www.gaydar.pl 756
- Piosenka pracownika średniego szczebla 757
- Nurt 758
- Kochankowie z Modeny 758
- Dorota Masłowska 761
- „Hasło nieprawidłowe” (*Wojna polsko-ruska pod flagą białą-czerwoną*) 761
- „Ale powiedz szczerze Stan, z tym że jesteś homo, to chyba
na rzecz promocji tak ściemnione, ale jak jest z tym masonem?”
(*Paw królowej*) 764
- Monika Mostowik 768
- Taka ładna 768
- Michał Witkowski 772
- „Kiedyś stało się na ulicy, pod szaletem i od razu było wiadomo,
że to ma coś wspólnego z brudem” (*Lubiewo*) 772
- „Za każdą nitkę z takiej torby mogłaby żyć tydzień!
To było najdziwniejsze” (*Lynf und cfancys*) 776
- Bartosz Żurawiecki 782
- „Ja nie mam ani zalet, ani wad. Jestem człowiekiem bez właściwości”
(*Trzech panów w łóżku, nie licząc kota. Romans pasywny*) 782

- Michał Zygmunt 789
 „Gejowski Waleśa” (*New Romantic*) 789
 Wojciech Kuczok 793
 Żebry Adama (apokryf) 793
 Agnieszka Kłos 802
 Kutas 802
 Tylko trochę nieugięta 804
 Sylwia Chutnik 808
 „Pan Marian jest panem, ale ma tak wiele cech pani,
 że jest takim złaczeniem” (*Kieszonkowy atlas kobiet*) 808
 Bartosz Konstrat 815
 o łatwych piosenkach 815
 traktat o sile przyzwyczajenia 816
 traktat o cieple 817
 Na huśtawkach 817
 Minstone, 1984. Dopisek dla E. White'a 818
 Skrót 819
 Tomasz Pietrzak 821
 Ujęcie 821
 Pillsucker's Blues 822
 Candy Perfumed Boy 822
 Lili Elbe 823
 Candy Darling 824
 Michał Głowiński 825
 „Myślałem o tej śmierci obsesyjnie” (*Kręgi obcości*) 825
 Bar Ganimed 828
 Julia Fiedorczuk 837
 „I oczywiście było to łatwiejsze, niż sądziła” (*Biała Ofelia*) 837
 Paweł Demirski 846
 „I nie mogę się koło ciebie budzić i patrzeć na twój bez pokrycia
 ignorancki optymizm z którego jesteś postępowy i dumny”
 (*Tęcza Trybuna 2012*) 846
 Elżbieta Cherezińska 851
 „Nieoczekiwanie miękko pocałował księcia w usta” (*Korona śniegu
 i krwi*) 851
 Kaja Malanowska 856
 „Masz pod spodem dokładnie to samo!” (*Butterfly*) 856

- Ignacy Karłowicz 864
 „To jest postęp, nawet jeśli gorzki” (*ości*) 864
- Andrzej Selerowicz 873
 „Mamy dla księdza ciekawe zadanie”
 (*Kryptonim „Hiacynt”*) 873
- Mikołaj Milcke 878
 „Od kogo kupiłem tamte kwity?” (*Różowe kartoteki*) 878
- Kinga Kosińska 883
 „Jak tam jest?” (*Brudny róż*) 883
- Barbara Klicka 887
 Zakrętka ósma 887
 Zatoka 887
 Rdza 888
- Szymon Żuchowski 890
 menuet I (z oczekiwaniem) 890
 gigue (z fermatą) 891
 menuet II (w pościeli) 892
 gigue (z widokiem) 892
 menuet III (z dwóją) 893
 gigue (bez widoków) 893
 tempo di menuetto IV (z oskrzeli) 894
- Renata Lis 896
 Biała Róża (*Lesbos*) 896
- Natalia Osieńska 901
 „Wsluchiwał się w okrzyki i nieodwracalnie nasiąkał rewolucją” (*Słab*) 901
- Brygida Helbig 907
 Robaczywe dzieci (*Inna od siebie / Inny od siebie*) 907
- Joanna Bednarek 912
 „My jesteśmy Żydami bardziej” (*O pochodzeniu rodziny*) 912
- Jerzy Jarniewicz 917
 Linia, nie, nie 917
 Aniołowie goszczą w jednej z dzielnic miasta 918
- Łukasz Kaźmierczak / Łucja Kuttig 919
 Biogranifest 919
 zesłanie ducha i przyrodzenie płci [nie płci] przez partenogenezę 920
 jak zwodzi przemożna przeszłość i PRZEMKOCHANIE?
 cz. 2: emancypowanie 921

Agnieszka Frankowska 923

wypad 923

Marcin Niewirowicz 927

[] (*mała plamka zabarwi...*) 927

żerowiskowe migracje ptaków 928

żuraw i czapla 928

kruk 928

Dorota Kotas 930

maleństwo 930

Patrycja Sikora 934

translab 934

dokładny obraz tkanek 935

proszę sprawdzić folder *inne* 936

Jolanta Janiczak 937

„Koniec barw ochronnych!” (*O mężnym Pietrku i sierotce Marysi*) 937

Bibliografia 942

Aneks 951

Nota edytorska 956

Redaktorzy antologii 957